

2013. - № 1. - С. 101-107. - ШІ: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap\\_2013\\_1\\_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_1_16).

2. Погребняк С.П. Основоположні принципи права (змістова характеристика) / С.П. Погребняк./ Монограф- Х. : Право, 2008. - с.37.

*Теленик С.С., здобувач  
Національної академії внутрішніх  
справ, кандидат юридичних наук*

## ПОНЯТТЯ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Як зазначено у розпорядженні КМУ «Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури» від 6 грудня 2017 року № 1009-р, світові тенденції до посилення загроз природного та техногенного характеру, підвищення рівня терористичних загроз, збільшення кількості та підвищення складності кібератак, а також пошкодження інфраструктурних об'єктів у східних та південних регіонах України внаслідок збройної агресії Російської Федерації зумовили актуалізацію питання захисту систем, об'єктів і ресурсів, які є критично важливими для функціонування суспільства, соціально-економічного розвитку держави та забезпечення національної безпеки [1].

Поняття «критична інфраструктура» у національному законодавстві згадується у окремих нормативних актах.

Так, у Постанові КМУ від 23 серпня 2016 року № 563 «Про затвердження Порядку формування переліку інформаційно-телекомунікаційних систем об'єктів

критичної інфраструктури держави» зазначено, що критична інфраструктура - це сукупність об'єктів інфраструктури держави, які є найбільш важливими для економіки та промисловості, функціонування суспільства та безпеки населення і виведення з ладу або руйнування яких може мати вплив на національну безпеку і оборону, природне середовище, призвести до значних фінансових збитків та людських жертв [2].

У згаданому розпорядженні КМУ «Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури» від 6 грудня 2017 року № 1009-р, поняття критичної інфраструктури сформульовано як сукупність об'єктів, які є стратегічно важливими для економіки і безпеки держави, суспільства, населення та порушення функціонування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам України [1].

Як убачається, у Постанові КМУ від 23 серпня 2016 року № 563 поняття «критична інфраструктура» було сформульоване у контексті вирішення завдання захисту від кібератак інформаційно-телекомунікаційної системи шляхом визначення її критично важливих об'єктів (підприємства та установи (незалежно від форми власності) таких галузей, як енергетика, хімічна промисловість, транспорт, банки та фінанси, інформаційні технології та телекомунікації (електронні комунікації), продовольство, охорона здоров'я, комунальне господарство, що є стратегічно важливими для функціонування економіки і безпеки держави, суспільства та населення). У розпорядженні КМУ «Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури» від 6 грудня 2017 року № 1009-р йдеться про необхідність запровадження системного підходу до розв'язання проблеми на загальнодержавному рівні

створення системи захисту критичної інфраструктури як одного з пріоритетів у реформуванні сектору оборони і безпеки України. Тобто, цей документ спрямований на комплексне вирішення завдань захисту критичної інфраструктури до якої віднесено не лише інформаційно- телекомунікаційні системи, а й інші об'єкти. Зважаючи на те, що у згаданому документі серед першочергових завдань визначено розроблення та прийняття законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань функціонування державної системи захисту критичної інфраструктури, убачається, що нормативна робота, зокрема щодо визначення поняття критичної інфраструктури наразі не завершена. Остаточне визначення цього поняття має буде сформульовано у Законі України «Про критичну інфраструктуру та її захист» із урахуванням пропозицій суб'єктів, які залучені до його розроблення.

Вивчення зарубіжного досвіду показало, що питанням захисту критичної інфраструктури у США і країнах ЄС приділялась увага починаючи з 1998 року (США) та з 2004 року (ЄС) . Відтак, комплексному уявленню про поняття критичної інфраструктури сприятиме ознайомлення з відповідними поняттями, які пропонуються у законодавстві інших країн.

У США поняття КІ було визначено як фізичні і кібер-системи, необхідні для мінімального забезпечення діяльності економіки та уряду. Вони включають але не обмежуються такими складовими: телекомунікації, енергетика, банківська справа і фінанси, транспорт, водні системи і служби екстреної допомоги, як державні так і приватні промисловістю [3].

У країнах ЄС критична інфраструктура визначається як актив або система, необхідна для підтримки життєво

важливих суспільних функцій. Втрата важливої інфраструктури, її руйнування або руйнування від стихійних лих, тероризму, злочинної діяльності чи зловмисної поведінки може мати суттєвий негативний вплив на безпеку ЄС та добробут її громадян [4].

Подібність визначень поняття критичної інфраструктури в США і країнах ЄС зумовлена обґрунтованим підходом до використання досвіду правотворчості та правозастосовної практики США країнами ЄС. Формування у національному законодавстві поняття критичної інфраструктури також потребує врахування досвіду зарубіжних країн, адже, по-перше, це дозволить виявити позитивні приклади правотворчості а також проаналізувати помилки та недоліки правового регулювання, по-друге, врахування зарубіжного досвіду сприятиме уніфікації законодавства, що має важливе значення у світлі окремих видів загроз для міжнародної безпеки критичної інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури. Кабінет Міністрів України. Розпорядження від 6 грудня 2017 року № 1009-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1009-2017-%D1%80>
2. Про затвердження Порядку формування переліку інформаційно-телекомунікаційних систем об'єктів критичної інфраструктури держави. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 563. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/563-2016-%D0%BF>
3. Presidential Decision Directive PDD 63. May 22, 1998. URL: <https://fas.org/irp/offdocs/pdd/pdd-63.htm>

4. Critical infrastructure. European Commission. URL:  
[https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/crisis- and-  
terrorism/critical-infrastructure\\_en](https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/critical-infrastructure_en)